

Izhaja v Trstu vsak
= petek popoldne =
Uredništvo in upravnništvo
ulica Boschetto št. 5. II. nad.
= Telefon št. 1570 =

Delavski List

Posamezna številka
= 6 vin. =
Inserati po dogovoru.
Naročnina za celo leto
4.20 K., pol leta 2.10 K.,
četrt leta 1.05 K. - Ino-
zemstvo več poština.

Glasilov slovenskih socialistov na Primorskem.

Po aneksiji Bosne in Hercegovine.

Kdo ve, če je bila avstrijska diplomacija pripravljena na škodo, ki jo je trpela že dosedaj Avstrija — t. j. avstrijsko prebivalstvo — vsled aneksije Bosne in Hercegovine? Dejstva nam pravijo, da ne! Ako se ozremo nekoliko na dogodke, ki so nastali po aneksiji in na posledice, ki jih je donesla aneksija Avstriji, pa smo takoj prepričani, da se naša diplomacija ni zavedala ne važnosti koraka, ne posledic ki so nastale.

Meseca oktobra 1908. je avstrijska vlada anektirala Bosno in Hercegovino. Izjavila je, da ste od tedaj naprej ti dve deželi «nedotakljiva» last avstrijske krone. Že meseca januarja 1909 je pa bila Avstrija prisiljena to že «nedotakljivo» last «kupiti» od Turčije za ceno 54 milijonov kron. — Par sto milijonov kron je morala potrositi Avstrija, da z vojaštvom zavaruje meje, da se kedo ne dotakne te «nedotakljive» lasti. Pod orožjem je morala obdržati več tisoč mož, ki so bili že dokončali svojo vojaško službo.

V turških pristaniščih se ni hotelo sprejemati avstrijskega blaga in je stalo to Avstrijo kak milijon kron. Na Turškem je bilo avstrijsko blago bojkotirano, pri tem bojkotu so se dosednji odjemalci avstrijskega blaga poizgubili, javno mnenje na Turškem je pa sovražno Avstriji zato pa ugodno za srečno konkurenco avstrijskemu blagu. Škode, ki jo je trpela Avstrija vsled bojkota že dosedaj in kar bodo donesle škode rečene posledice bojkota, se ne da precizirati. Verjame se lahko, da bo ta škoda znašala velikansko število milijonov kron. Vsled bojkota je v Avstriji tudi narastla in narašča še vedno brezposelnost in krči se produkcija, kar bo doneslo tudi več milijonov škode. Vse to, če tudi pustimo na strani ogromne izgube, ki jih je zaradi te stvari trpela največja avstrijska parobrodna družba Lloyd.

V gmotnem oziru je tedaj aneksija Bosne in Hercegovine že sedaj ogromno škodovala Avstriji.

Kaj pa na političnem polju?

Dosedaj je imela Avstrija na Balkanu še precej vpliva, to se ne da tajiti, čeravno je še vedno vprašanje, komu je neki ta vpliv koristil. Kaj pa sedaj? Na vsak način se da z gotovostjo trditi, da je zgubila avstrija vsaj za dogleđen čas — če že ne za vedno, vsakoršen vpliv pri balkanskem ljudstvu. Zgubiti pa pri balkanskem ljudstvu vsak vpliv pomeni ravno toliko kakor, da bi se bila Avstrija odrekla vsakršnemu vplivu pri turški vladi. In prav v teh dneh se je ruskemu ministru zunanjih zadev, Izvolskemu, s svojo inicijativo, na podlagi katere je mogoča, če tudi potom milijonov, sprava med Bulgarijo in Turčijo — posrečilo izolirati Avstrijo ne samo v Carigradu ampak na Balkanu sploh. Oškodovana je tudi v gmotnem oziru, da se je morala odreči Sandžaku in pomorski in železniški suvereniteti nad Črnogoro. — Politični položaj tedaj, ki je nastal vsled aneksije Bosne in Hercegovine olajšuje drugim državam konkurirati avstrijski industriji. Posebno pa Italiji, katera si lahko pridobi — ako bo znala izkoriščati položaj — balkanske železnice, da si omogoči pot v Srbijo, Bolgarsko, Rumunijo in Makedonijo.

Tudi v političnem oziru je tedaj donesla dosedaj aneksija ogromno škodo. Naravno pa je da mora to škodo trpeti avstrijsko ljudstvo, ki je in mora biti nasprotno vsaki aneksiji.

Po vsej tej škodi pa, ki jo trpi avstrijsko prebivalstvo vsled rečenega koraka avstrijske diplomacije, nas poslednja prisili živeti v večnem strahu pred vojno med Avstrijo in Srbijo. Škodo je donesla aneksija avstrijskemu prebivalstvu in sedaj se skuša prepričati ljudstvo, da je bila aneksija koristna in potrebna. In ako se je ljudstvu, ki ne živi v Avstriji, potom aneksije tudi škodovalo, in ako srbsko ljudstvo te škode ne more prenašati, ako se mu je zaprlo

vse poti razvoja in se to ljudstvo hoče na vsak način škode otresti in hoče živeti, se hoče še prepričati avstrijsko ljudstvo, da bo, ako ne gre drugače, potrebno žrtvovati v boju s teptanim ljudstvom še ogromno množino mlade ljudske krvi.

Naravno je, da ne moremo odobravati postopanja srbske vlade in tistih vročehrvnih mlečugobnežev, ki hočejo po sili imeti vojno. Ampak naravno je tudi, da ne moremo ne smemo odobravati nevarne igre Avstrijske vlade. Avstrijsko ljudstvo bi bilo vscemo živelo tudi brez aneksije Bosne in Hercegovine. Žrtve aneksije so za avstrijsko ljudstvo je sedaj dovolj velike. Drugih žrtev ne naravno, najmani pa krvavih.

Razkrinkano špijonstvo ruske policije.

Pred kratkim se je vršila v Krakovju jako zanimiva in značilna poročna razprava. Tožen je bil urednik poljskega socialističnega lista „Naprzod“ sodr. Häcker od Janine Borowske zaradi razžaljenja časti. — Häcker je bil namreč svoječasno objavil v listu „Naprzod“ članek v katerem je trdil, da je Janina Borowska, ki je bila članica ruske revolucionarne stranke, plačana od ruske policijske «ohrane» da donša ruski policiji vesti od revolucionarcev. Rekel je namreč, da je čisto navadna špijonkinja, ter da je izdajica svojih tovarišev in tovarišic. Za svojo trditve je nastopil sodrug Häcker dokaz resnice. Priča Bakaj, ki je bil v službi ruske policije, kjer pa ni hotel več ostati, ker se mu je početje ruske policije zastudilo in je sedaj sam revolucionar, je pod prisego izjavil, da je večkrat videl Borowsko pri šefu ruske policije Petersonu, ter da je celo sam (Bakaj) večkrat v imenu policije dopisoval z Borowsko. Še mnogo drugih prič se je zelo neugodno izjavilo o Borowski. Toda sodišče se ni oziralo na dokaze Bakaja in drugih ter je obsodilo Häckla zaradi razžaljenja časti in en mesec ječe. Ljudstvo pa, ki je prisostovalo razpravi je priredilo sodrugu Häcklu burne ovacije.

Za nas pri tej zadevi Borowska ni glavna oseba. Ampak prav na tej razpravi je bilo razkrinkano zločinsko delo ruskega absolutizma. Pri tej razpravi se je pokazalo, da je rusko sodišče navažno razbojniško gnezdo, ruska policija pa četa krvoločnežev. Osebe, ki vladajo nad 120 milijonskim narodom so okrvavljeni od krvi sto in tisoč žrtev. Na tej razpravi je bila dokazana pokvarjenost in pustolovstvo ruske policijske strahovlade. In to je dosegla polska socialistična stranka. Na tej razpravi je bil zaslišan tudi kot priča, državnozbornski poslanec, sodr. Daszinsky. Med drugim je rekel tudi: «Tudi v Krakovi obstoji biro ruske vlade. Jaz bi lahko naštel tudi člane in članice tega biroa.»

Pred par nedelj je bival v Hotelu Zentral ruski vladni zastopnik Annenkov, prijavljen pa je bil kot trgovec iz Brna. Ta Annenkov je pisal nekemu delavcu, ki je bil na Ruskem že obojen, naj stopi v «ohranu». V Hotelu Evropa je bival pred kratkim tudi en član «ohrane» s svojo soprogo. Toda ko sem hotel s svojimi prijatelji k njemu, ga že ni bilo več. Nadalje je rekel: Rusija vzdržuje dvojno špijoniju in sicer vojaško in politično špijonažo.

Ob koncu razprave je govoril sodrug Häcker. Izjavil je, da je članek napisal kot urednik socialističnega lista in kot socialist ter da ne goji proti tožiteljici nobenega sovraštva ter nadaljeval: Svobodomiselnar revolucionarna stranka vodi odločno in neprestano boj proti špijonom in provokatorjem brez katerih ruski carizem ne bi mogel niti obstajati. Da je stopil z odkritim vizirjem v boj proti ruskemu carizmu, je naredil Bakaj veliko delo. Dokazi Bakaja so taki — pravi — da pričajo jasno, da je bila Borowska res plačana in v službi ruske policije. Ampak vseeno je ako so bile usluge, ki jih je naredila «ohrani» večje ali manjše. Vseeno je, ako je ruska policija potom njenega špijonstva kakoga

obesila ali ne. Dolžnost vsakega je, da brani vsako družbo in društvo od špijonov «ohrane».

Občinski zastopniki in ljudske koristi.

Naši čitatelji se gotovo še spominjajo člankov o naših mestnih očetih in tramvajski družbi, ki smo jih objavili v 24. in 25. št. „Del. Lista“ lanskega leta. Takrat smo pisali o pogodbi, ki jo je nameraval skleniti mestni svet s tramvajsko družbo zaradi gradnje novih tramvajskih prog. — Ako bi se bila rečena pogodba sklenila, bi bila ostala občina za dogleđen čas usuznjena tramvajski družbi. Suženjstvo bi moralo, seve, prenašati tržaško prebivalstvo. Magistrat ne bi bil imel pravice graditi lastne tramvajске proge in jih imeti v svoji režiji; obvezan bi bil plačevati tramvajski družbi od leta 1923 do leta 1948 po 505.000 kron na leto in bi bile sedanje tramvajске proge last občine šele in morda leta 1948. Zaradi boja, ki ga je vodil proti taki pogodbi ki je bila naravnost izdajstvo interesov tržaškega tovariš „Lavoratore“, mestnega in okoličanskega prebivalstva, se pogodbe ni sklenilo. Dosedanji meščanski zastopniki v mestnem svetu so vendar razumeli, da se z ljudskimi interesi ne da več igrati tako kakor nekaj, dokler ni bilo nepotrebnih socialnih demokratov.

Slovenski narodnjaki in z njimi narodni okoličanski zastopniki v mestnem svetu so takrat molčali. Niti mrvice poguma niso imeli, da bi bili protestirali v imenu svojih volilcev proti takemu nameravanemu izdajstvu. Obnašali so se, kakor, da bi se s tako pogodbo ne tangiralo interesov slov. mestnega in okoličanskega prebivalstva, kakor da tržaški Slovenci niso člani tržaške občine. Opozorili smo javnost na njihov molk, toda oni so molčali dalje, kakor da so odobrvali to, kar so nameravali narediti ital. nacionanci, kakor da so bili pri takem izdajstvu sami deležni.

Pogodba se tedaj vsled bojazni pred javnostjo ni sklenila, toda mestni očetje niso odjenjali od svojega načrta. Vedeli so, da se bliža konec njihovega absolutnemu gospodarstvu v mestnem svetu. Vedeli so, da se bližajo volitve potom katerih pridejo v mestni zastop tudi zastopniki proletarijata. V naglici so izvolili pododsek kateremu so dali nalogo da izdela načrt za municipalizacijo tramvajskih prog in za zgradbo novih tramvajskih prog. Hoteli so na vsak način narediti kapitalistom ugodno pogodbo s tramvajsko družbo. Ni čuda, saj so nekateri sedanji mestni svetovalci tudi akcijonerji tramvajске družbe. Ljudje ki sklepajo pogodbe sami s seboj in, naravno, v lastno korist.

Ta pododsek za municipalizacijo tramwaja je pretečeni teden predložil tozadevni načrt in poročilo mestnemu odboru. Ta načrt, na podlagi katerega se hoče na drug način usuzniti občino tramvajski družbi, priobčimo prihodnjic. Za danes bodi dovolj to, da se naša stranka, ki hoče in mora zastopati koristi revnega ljudstva, ne more in ne sme strinjati s takim načrtom in da bo moralo ljudstvo napeti vse svoje sile, da se načrt ne odobri. Pododsekov načrt je za indirektno municipalizacijo tramvajskih prog. Na podlagi tega najnovejšega izdajalskega načrta, bi bila občina, ako bi se ga odobrilo, zvezana od nog do glave tramvajski družbi najmanj do leta 1923. Občina ne bi imela popolne svobode odločevati niti pri novih tramvajskih progah, katere ne bi bile — po načrtu — niti absolutna last občine. Značilno je, da sta se dva občinska izvedenca izjavila proti raznim točkam tega načrta in da se pododsek ni malo ni brigal za mnenje teh dveh izvedencev. Na smrtni postelji je sedanji mestni svet in vendar hoče sklepati pogodbe, ki so za tržaško prebivalstvo vitalnega pomena, na škodo prebivalstva. Še svoje zadnje moči hočejo sedanji mestni očetje uporabiti, da bi koristili razredu, ki ga zastopajo, t. j. meščanskemu kapitalizmu.

In slovenski zastopniki v mestnem svetu? In slovenski narodnjaki? Molče, kakor so molčali lansko leto. Molče kakor tisti, ki odobruje vsak korak, ki ga naredi kedo na škodo prebivalstva, na škodo proletarijata.

En teden je že, od kar je bil načrt objavljen, in glasilo tržaških narodnjakov „Ed.“, ki izhaja vsak dan, ni našla še v svojih predalih nekoliko prostora, da bi bila vsaj opisala načrt in dala tako vedeti svojim čitateljem kako, da hočejo italijanski meščanski zastopniki, ki tvorijo večino v sedanjem mestnem svetu, škodovati interesom mestnih in okoličanskih slovencev.

Razume se — in hočemo biti objektivni — da ne nalagamo pri teh nameranih pogodbah slovenskim narodnjakom tistih odgovornosti, ki jih nimajo. Oni so v mestnem svetu manjšina, neznatna manjšina, ki ne more veliko vplivati na delo večine in da nimajo v mestnem odboru nobenega zastopnika. Toda ravno tako, kakor so imeli slovenski narodni zastopniki — recimo — pogum skušati ovirati večino, da bi v jezikovnih stvarih še bolj tlačila tržaške Slovence, bila bi pač njihova dolžnost, da postavijo vse svoje sile v bran ljudskih interesov. Saj pravijo, da so prijatelji ljudstva! Bila bi dolžnost njihovega glasila, da seznanijo slovensko ljudstvo z izdajstvom, ki ga nameravajo izvršiti ital. meščanski zastopniki na škodo vsega slovenskega in ital. tržaškega prebivalstva. Toda oni molče. In ta molk mora nekaj pomeniti. Kaj pomeni, spregovorimo prihodnjic.

VII. zbor jugosl. soc. dem. stranke v Ljubljani.

(Dalje.)

Dne 1. feb. je bilo na dopoldanski seji na dnevnem redu organizacija in taktika.

O organizaciji poroča sodr. Kocmur.

Izvrševalni odbor mu je dal nalogo da sestavi naš strankin statut. V to svrhu je vzel za podlago star statut ter oziral se je največ na skušnje. Delo je vspešno samo če je razdeljeno. Če se tega ne izvrši, ni sistematičnega dela. Nato prečita nov izdela statut, ki se ga je v komisiji za pregledovanje predlogov nekoliko popravljenega sprejelo samo za čas, dokler ne bodo organizacije same stavile v tem oziru svoje predloge. Na podlagi teh predlogov se bo izdelal nov statut za stranko sploh.

Okrajne organizacije in deželne naj si pa same uredi razmerje med njimi in lokalnimi organizacijami. Statut, ki ga je izdelal sodr. Kocmur je sicer jako lepo delo toda je neizvedljiv. Vsled njegove obširnosti ga ne moremo objaviti v našem listu. Objavili pa bomo statut, ki bo v kratkem izdelan na novo po predlogih okrajnih organizacij.

O taktiki poroča sodr. dr. H. Tuma.

Krasno poročilo objavimokmalu v obliki članka.

K resoluciji ki jo predstavi sodr. Tuma in k predlogu sodr. Kocmurja glede taktike se razvije zelo živahna debata katere se udeležijo sodrugi Petijan, A. Kristan, Suligoj, E. Kristan, Glumac iz Dalmacije, Mlinar, Kermol, Jernejčič, Regent, Milost, Demetrovič, in dr. Dermota.

V popoldanski seji poroča o tisku sodr. Anton Kristan.

Če se ozremo danes po našem tisku, moramo konstatirati velik napredek. Imamo tri politične časopise: „Rdeči Prapor“ v Ljubljani, ki izhaja po dvakrat na teden, „Delavski List“, ki izhaja po enkrat na teden v Trstu, ter „Naprej“, ki je poljudno glasilo najširših proletarskih slojev. Tudi Dalmacija ima že socialno-demokratski tednik „Glas malog puka“. Pa tudi strokovne liste že imamo! „Železničar“ prihaja med delavce na železnici dvakrat na mesec, „Tobačni delavec“ izhaja enkrat v mesecu, „International“ pa v italijanskem in slovenskem jeziku vzgaja pekovske pomočnike.

Napredek našega tiska je očiten. Daljši dokaz je v „Delavski tiskovni družbi“, ki se je razvila iz založništva časopisa „Naprej“ v zmislu sklepov strankinega zbora iz leta 1907. Danes lahko rečemo, da imamo že

kaj vzeti v roke. 14 lepih brošur od «Socializma» in «Socialne demokracije» do «Naravnega socializma in «Strahov». Tudi «Komunistični manifest» že lahko beremo v slovenskem jeziku in večji del «Erfurtskega programa». Vendar imamo še vse premalo, ker bi še vse več lahko imeli.

„Rdeči Prapor“ je osrednje glasilo naše stranke. Financijelno njegove stanje danes ni baš preslabo, kajti, v kolikor se mi je povedalo, bomo letos prvič na našem strankinem zboru slišali, da ima naš „Rdeči Prapor“ denar v kasi. Če pa pogledamo številke, v koliko izvodih se tiska „Rdeči Prapor“, pa ne smemo biti veseli. Prav tako ni povoda za kakšno radostno razpoloženje, če zvemo, da tvorijo pretežno večino odjemalcev sredine številke „Rdečega Prapora“ strokovne organizacije s svojo obligatno upeljavo.

Zategadelj je treba tu že sedaj skrbeti, da se izognemo vsem podobnim pretečim nevarnostim. Skrbeti moramo, da dobimo za „Rdeči Prapor“ čim največ direktnih samostalnih naročnikov, da postane list neodvisen od eventualnih ustanovitev strokovnih glasil, kajti te ustanovitve se bodo izvršile neglede na politične liste iz notranje potrebe organizacij. Pogled na tozadnji razvoj pri drugih narodih je pač dovolj glasen prorok.

O strokovnih listih bi se dalo obilo govoriti, ali kaj bi pomagale vse rekrimacije. Po poti razvoja gredo! Naloga stranke in strokovnih organizacij samih pa je, da skrbe, da ne zaidejo iz te poti.

Prav vzpodbudljiv pojav je videti v tem, da se razširja v stranki krog duševnih delavcev. Naj se že sodi o nagibih inteligence, ki prihaja v stranko, karkoli eno bodi pribito, da danes v današnjem štadiju razvoja naša stranka rabi inteligenco, ker vzgajati si iz delavskih vrst samih potrebnih duševnih moči si žal še nismo mogli. Ta prihod inteligence v stranko bo tudi koristil našemu tisku, ki pridobi precej novih sodelavcev v najrazličnejših strokah, kar je zelo želeli. S tem bo odpadla tista monotonost, ki se semtertja v našem tisku bridko občuti. Dalje: „Naši Zapiski“ zopet vstanejo v življenje — dobiček bo naš, ker naši strankarji, naši pristaši najbolj živo potrebujejo svobodne znanstvene tribune, iz katere hočejo kaj dobrega, lepega in koristnega slišati. pa tudi slišani biti...

«Delavska tiskovna družba» pripravlja tudi v tiskovnem oziru svoje. Danes je njen glavni cilj, dobiti tiskarno, s katero se še le da prava možnost razvijanja našemu tisku. Zato pa bi bilo zelo priporočati, da se, kolikor le gre, vsi sodrugji oklenejo te družbe in postanejo njeni člani. V to svrhu predlaga resolucijo, ki smo jo že objavili.

(Dalje prih.)

Volitve v zavarovalnico zoper nezgode.

Kakor je znano, je namestništvo razveljavilo izvolitev prisednika in namestnika VI. kategorije v zavarovalnico zoper nezgode. V to kategorijo spadajo delavci vslužbenci v industrijah papirja, kož, lesni delavci, mlinarji itd. Treba je tedaj da se vrši ožja volitev. Ožja volitev se vrši tedaj na dne 31. t. m.

Dolžnost naših sodrugov je, da ukrenejo vse potrebno, da prodreta tudi v tej kakor v drugih kategorijah resničnih zastopniki delavstva, ki bodo pri tem za delavstvo zelo važnem zavarovalnem zavodu znali zastopati in braniti koristi delavstva, koristi zavarovanih.

Vodstvo vsake delavnice v kateri so uslužbeni delavci, ki spadajo v to kategorijo, dobi od zavarovalnice samo eno glasovnico na kateri je označeno število glasov. Vodstvo vsake delavnice ima dolžnost sklicati delavce skupaj ter napraviti v delavnici volitve za kandidata. Na glasovnico se potem zapiše ime onega, ki je v delavnici dobil večino glasov. Glasovnica mora imeti pečat vodstva delavnice ter podpis onega, ki je za delavnico odgovoren. Na drugi strani pa se mora podpisati zaupnik delavcev, ki ga delavci v to svrhu izvole. Šele tako izpolnjena glasovnica je veljavna. tako izpolnjene glasovnice naj se pošlje na volilno komisijo zavarovalnice proti nezgodam v Trstu ul. Valdirivo šte. 40. II. nadst.

Med tem ko pozivljamo naše sodruge, da se že sedaj pripravljajo na te volitve jih opozarjamo ob enem, da se na volitvah v delavnicah izreče samo za tiste kandidate, ki jih bote stavile naše strokovne organizacije.

Domače stvari.

Krajna organizacija jugoslov. soc. dem. stranke v Trstu vabi vse sodruge, ki plačujejo strankin prispevek na vašo konferenco, ki bo v nedeljo dne 7. t. m. ob 9^{1/2} uri zjutraj v veliki dvorani Delavskega doma ul. Boschetto 5. II. nad. Dnevni red: 1.) Poročilo političnega odbora; 2.) Organizacija; 3.) Volitev novega pol. odbora; 4.) Slučajnosti.

Vsak sodrug naj prinese seboj izkaznico strankinega davka; kdor te ne bo imel, ne bo smel na konferenco.

Nihče naj ne manjka!

Predavanje v Ljudskem odru.

V petek dne 26. in soboto 27. pretečenega meseca je predaval v Ljudskem odru v Trstu sodr. E. Kristan iz Ljubljane. Prvi večer je govoril o predmetu «Darwin in njegov nauk». V krasni slovenščini in v popularni obliki je predavatelj slikovito raztolmačil Darwinov nauk o nastanku vrst. Po končanem predavanju se je navzočim kar na obrazu čitalo, da jih je predavatelj prepričal, da je vsaka živalska ali rastlinska vrsta nastala prirodno potom in iz enega in istega protipa. In ravno tako kakor velikemu učenjaku, ki se je o razvoju vrst prepričal z lastnimi umetnimi poiskami, ravno tako je tudi navzočim sililo na dan vprašanje „odkod pa prihajam jaz človek?“ O tem je v obliki prejšnjega dne govoril predavatelj drugi dan t. j. 27. t. m. pri predmetu «Darwin in postanek človeka». Ta del predavanja je predavatelj ilustriral s podobami črepin raznih opic, starih, pred 300.000 leti živčimi in sedanjih ljudi. — Posebno so navzočim ugajale slike črepinj, ki so izšle v zadnji št. francoske „Illustration“. Iz teh slik je razvidno, da je črepinja sedanje opice Schimpanse veliko bolj podobna črepinji današnjega človeka nego črepinja človeka, ki je živel pred 300.000 leti, ki je bila izkopana pred kratkim na Francoskem.

Prvo predavanje je bilo jako slabo obiskano, in sicer zato, ker se vsled hudega vremena ni moglo izvršiti med delavstvom potrebne agitacije. Obisk na drugem predavanju je bil pa dober toda še vedno ni odgovarjal važnosti predmeta. Toda Ljudski oder je s tem predavanjem še enkrat dokazal, da razume in da hoče tudi nadalje vršiti hvaležno delo, širiti med ljudstvom izobrazbo. Kakor čujemo, organizira nov odbor našega društva še za to sezono velik ciklus predavanj o različnih predmetih, pri katerih bomo imeli priliko slišati razne slovenske učenjake. Delavcem pa in vsem prijateljem ljudske izobrazbe priporočamo, da se bodočih predavanj udeležijo v večjem številu.

Predavanja v društvu Circolo di studi sociali.

Lep cikel predavanj prireja v tem društvu profesor Pavel Orano. V pondeljek 1. t. m. je predaval od Salomona opevani lepotici Sulamiti. V sredo je predaval o Fridrihu II. iz Švice. V četrtek je predaval o ruski carici Katarini. Jutri v soboto predava o Napoleonu. V nedeljo 7. t. m. ob 5.30 pop. predava o katoliškem modernizmu. V torek 9. t. m. o Robertu Ardigo. V sredo 10. t. m. o umiranju filozofije in v četrtek dne 11. t. m. o pragmatizmu. Razven v nedeljo se vrše predavanja ob 8^{1/2} uri zvečer. Vstopnina 30 vin. Sodrugom priporočamo da se tudi teh predavanj priznanega ital. profesorja udeležijo v velikem številu.

Volitve v mestni svet odnosno deželni zbor tržaški. Magistrat naznanja, da so po § 22. novega volilnega reda, izložene volilne liste v spodaj navedenih volilnih okrajih za dobo šest tednov, t. j. od 8. marca do 18. aprila t. l. vsak dan od 9. ure dopoldne do 3. popoldne. Ob nedeljah in praznikih pa od 9. do poldne.

Za prvi mestni volilni okraj (Sv. Vid) v mestnem statističnem in anagrafičnem uradu ulica S. S. Martiri št. 4.

Za II. mestni vol. okraj (Staromesto) v II. nadstropju mestne palače;

Za III. mestni vol. okraj (Novomesto) v občinski ljudski šoli ul. Nuova;

Za IV. mestni vol. okraj (Barriera nuova in Škorklja) v mestni šoli ul. Giotto;

Za V. mestni vol. okraj (Barriera vecchia in Kjadin) v ljudski šoli v ulici Parini;

Za VI. mestni vol. okraj (Sv. Jakob in zgornja Čarbola) v mestni šoli v ulici Paolo Veronese;

Za prvi okoličanski volilni okraj (Škedenj, Sv. M. M. zgornja in spodnja) v ljudski šoli v Škedenju;

Za II. okoličanski volilni okraj (Rocol, Lonjer, Verdela in Kolonja) v ljudski šoli pri Sv. Ivanu;

Za III. okoličanski volilni okraj (Barkovlje, Rojan, Greta, Bazovica, Bane, Gropada, Trebče, Padrič, Opčine, Prosek, Kontovelj in Sv. Križ) v ljudski šoli na Opčinah.

Volilci posameznih volilnih razredov smejo pisмено ali ustmeno vložiti pri mestnem magistratu reklamacije, da se sprejme v volilno listo kakega volilnega opravičenca, ki še ni v volilni listi, da se iz volilne liste izbrše kakega, ki nima odnosa ne bi smel imeti volilne pravice; da se volilca, ki je upisan v listi enega volilnega razreda ali okraja pa nima pravice glasovati v dotičnem volilnem razredu in biva v drugem volilnem okraju, prenese v pravilno listo vol. razreda ali okraja; da se popravi nepravilna imena in stanovanja. Vsakdo, ki meni, da ima, po določbah novega, za te volitve veljavnega volilnega reda volilno pravico, naj zahteva da se ga vpiše v volilno listo. V takem slučaju mora dotičnik, ki to zahteva, priložiti reklamaciji potrebne dokumente s katerimi lahko dokaže, da ima volilno pravico. Reklamacije, ki ne bodo vložene po navedenih določbah bodo zavrnjene, one reklamacije pa ki bodo vložene po 12 uri 13. aprila, se bo smatralo za zakasnele in se jih ne bo vzelo na znanje. Vsi oni, ki so plačali I. obrok, da dobe volilne liste, dobe te poslednje, ako plačajo še ostali znesek, od 8. marca naprej pri mestnem statističnem in anagrafičnem uradu.

Število volilcev v deželni zbor tržaški. V sledečem podamo kratek pregled o številu volilcev v mestu in okolici. Vseh volilcev skupaj v mestu in okolici je 41.604.

V prvem mestnem volilnem razredu je 1083 volilcev in sicer: 292 volijo v okraju Barriera nova in Škorklja; 205 v okraju Barriera vecchia in Kjadin, 178 v okraju Svet Vid; 79 v okraju Staromesto in 67 v okraju Sv. Jakob in Čarbola.

V drugem mestnem volilnem razredu je vpisanih 4293 volilcev. Po okrajih se razdele: Okraj Barriera vecchia in Kjadin 1113 volilcev; okraj Novo mesto 821 volilcev, šest volilni okraj 571; prvi 466 in drugi 314 volilcev.

V četrtem mestnem volilnem razredu kjer volijo vsi drugi, ki nimajo pravice glasovati v prvih treh razredih in ki sedaj niso imeli deželnozbornske in občinske volilne pravice, je vpisanih 22.499 volilcev. Po okrajih se razdele: I. volilni okraj (Sv. Vid) 1867 volilcev; II. volilni okraj (Staro mesto) 2634 volilcev; III. volilni okraj (Barriera nuova in Škorklja) 3818 volilcev; V. volilni okraj (Barriera vecchia in Kjadin) 6277 volilcev in VI. volilni okraj (Sv. Jakob in Čarbola) 5230 volilcev. — Vseh volilcev v vseh štirih razredih v mestu je tedaj 31.992. Od teh voli 22.499 v četrtem t. j. v delavskem volilnem razredu in le 9.493 v vseh prvih treh privilegiranih razredih. 22.499 proletarcev voli 16 zastopnikov in 9.493 privilegiranih volilcev pa voli trikrat 16 t. j. 48 zastopnikov.

V prvem okoličanskem volilnem razredu je vpisanih 1510 volilcev. Po okrajih se razdele: Prvi volilni okraj 415; drugi 418 in tretji 677.

V drugem okoličanskem volilnem razredu kjer volijo vsi, ki nimajo pravice glasovati v prvem volilnem razredu, t. j. vsi tisti ki plačujejo manj kot 10 kron zemljiškega ali manj kot 20 kron osebnega davka, je vpisanih 8.102 volilcev. Po okrajih se razdele: Prvi okoličanski volilni okraj (Škedenj, Sv. Marija Magdalena sp. in zgornja) 2087 volilcev; drugi okraj Rocol, Lonjer, Gvardijela in Kolonja) 2716 volilcev; tretji okraj (Barkovlje, Rojan, Greta, Bazovica, Bane, Gropada, Trebče, Padrič, Opčine, Prosek, Kontovelj in (Sv. Križ) 3289 volilcev.

V oklici je tedaj vpisanih do sedaj vsega skupaj 9612 volilcev. V prvem razredu t. j. v privilegirani kuriji je 1510 v drugem pa t. j. v delavski kuriji 8.102. 1510 volilcev prvega razreda izvoli 8 zastopnikov, 8.102 volilcev v drugem razredu pa izvoli 4 zastopnike.

Slovenske šole v Trstu so na narodnih shodih zopet na dnevnem redu. — Mi razumemo, da se nahaja dr. Rybař v veliki zadregi vsikdar kadar mora poročati o svojem parlamentarnem delovanju, pa mu ne zamerimo, da se pri tem pomaga s stvarmi, ki niso v nobeni zvezi z njegovim

delom v parlamentu. Ampak da dr. Rybař s svojimi delom v parlamentu. Ampak da dr. Rybař s svojimi narodnjakarji vred vlačí na vsak shod tudi vprašanje slovenskih šol v Trstu v edinim namenom, da meče pesek navzočim v oči, da ne bodo razumeli, da je njegovo politično zastopstvo popolnoma brezpomembno, je zelo zelo nepošteno. Delati iz čisto kulturnega vprašanja sredstvo za strankarsko agitacijo in se pri tem še posluževati poniževalnega sredstva obrekovanja, češ, da so naši poslanci na Dunaju nasprotovali podržavljenju slovenske šole v Trstu je stvar, katere so zmožni samo tržaški narodnjakarji z gosp. Rybařem na čelu. Da bi narodnjakarji š nadalje rabili to kulturno vpranje tržaški Slovencev v svoje agitacijske namene bo treba na vsak način preprečiti.

V bran ljudskih koristi. V zadnji št. smo poročali da so se zastopniki slovenskega in italijanskega političnega odbora socialistične stranke v Trstu, podali k tržaškemu županu, da ga opozori, naj vpliva na mestni odbor in občinski svet, naj ne rešujeta sedaj, ko se bliža mestnemu svetu konec, važnih vprašanj kakor n. pr. vprašanje glede municipalizacije tramvaja, vprašanje pitne vode itd. Toda naši zastopniki so se podali zaradi tega tudi k namestništvu, da slišijo o teh stvareh njegovo mnenje, da ga opozore na nepričakovano delavnost (ni delal nikdar ničesar) sedanjega sveta, ki je na smrtni postelji ter na škodo, ki bi jo vsled tega lahko trpelo tržaško prebivalstvo. Namestnik je priznal, da so razlogi, ki so prisilili socialistično stranko delati na to, da prepreči uresničenje načrta, ki ga je izdelal mestni odbor toliko glede vprašanja vojašnic in tramvaja, zelo resni in da jih je treba upoštevati. Naši zastopniki so opomnili namestnika, da je naša želja, da mora iti realiziranje zemljišč sedanjih vojašnic samo v korist občine in ne v korist privatnih špekulantov, kakor bi želeli zastopniki v sedanjem mestnem svetu. Nadalje so interresirali naši odposlanci namestnika, da vpliva na to, da vlada dovoli mestni upravi, v svrhu uresničenja našega finančnega načrta posojilo na državna zemljišča.

Namestnik je rekel našim odposlancem, da kljub temu, da je nujno potrebno, da se vojašnice preloži na drugo mesto, da upa, da bo vojaška oblast počakala rešitev tega vprašanja še par mesecev t. j. dokler ne bo izvoljeno novo mestno zastopstvo. Nadalje je namestnik vzel na znanje izjavo naših odposlancev, da bo socialistična stranka z vsemi sredstvi preprečila, ako bi hotel sedanji mestni svet municipalizirati tramvajске proge kakor tudi, da bi mi zahtevali razpustitev mestnega sveta ako bi ta hotel reševati sedaj vitalna mestna vprašanja.

Državnim železničarjem na znanje. „Železničar“ naznanja v svoji zadnji šte. da se vrši dne 13. t. m. shod državnih železničarjev v prostorih gostilne «Stadt Klagenfurt», pri Sv. Andreju. — Dotična notica v „Železničarju“ je zgrešena. Shod državnih železničarjev se bo vršil v soboto dne 13. t. m. v Delavskem domu ul. Boschetto 5. II. nad. ob 8. uri zvečer. Dnevni red: 1.) Neizmerno visoka stanarina v hišah provizijskega sklada in tozadnji sklepi. 2. Raznoterosti. Železničarji opozarjamo, da se tega važnega shoda udeležijo v velikem številu.

Na shodu v Rojanu, ki so ga sklicali narodnjakarji v nedeljo 28. m. m. je govoril tudi dr. O. Rybař. Med drugim je premleval tudi za narodnjakarje agitatorično vprašanje o podržavljenju slovenskih šol v Trstu. Pripovedoval je da mu je minist. preds. Beck povedal, da so bili pri njemu tržaški socialistični poslanci in ga prosili, naj jih za boga „šona“ ker bi, v slučaju, da se šolsko vprašanje reši ugodno za Slovence v Trstu, valili vso krivdo ital. nacionalci na ital. socialiste. Zraven je dr. Rybař tudi dodal, da mu je Beck tudi povedal, da so ga naši poslanci pri njemu obrekovali, češ, da v Trstu radi šolskega vorašanja hujska ljudstvo naj pobije okna namestništvu.

O tem smo povedali našim socialističnim poslancem in so nam vsi zatrdili da ni res, da bi bili oni rekli kdaj ministru Becku, naj jih zaradi slovenskih šol v Trstu „šona“ kakor tudi da ni res, da bi bili kdaj obrekovali Rybařa pred Beckom. Res je, da je lažnjivec ali Rybař ali pa Beck, ali pa sta ob. Dr. Rybař je tudi prepričan, da niso naši poslanci rečenih stvari nikdar govorili, toda dr. Rybař nadaljuje obrekovati naše poslance prav tako kakor stare babe. Naši poslanci imajo na Dunaju in doma preveč drugega važnejšega dela nego da bi se pečali z njegovo «malenkostjo»

dr. Rybářem. Naši poslanci in mi smatramo šolsko vprašanje za preveč važno in prevzvišeno, da bi hodili z njim delati med ljudstvo strankarsko in sebično agitacijo. 25 let so tržaški narodni voditelji poniževali tržaške Slovence zaradi šolskega vprašanja stem, da so pošiljali milostne prošnje in izjave udanosti na mestu in osebam, ki so bile vedno nasprotne razvoju in napredku Slovencev. Sedaj jih tepe tista šiba, ki so jo vedno poljubovali in zato naj bi bili krivi mi? Sedaj ponižujejo šolsko vprašanje v volilne svrhe.

Zgrešili ste gospodje narodnjaki.

V prih. št. objavimo zaradi bajk, ki jih trosi njegova «malenkost» dr. Rybář o postopanju naših poslancev pri vprašanju slovenskih šol, **izjavo** vseh štirih tržaških socialističnih poslancev. Dr. Rybář bo dobil odgovor kakoršnega zasluži. — Poskrbeli pa bomo, da dobi to izjavo v roke vsak tržaški Slovenec.

„Edinost“ prinaša zanimiv pogovor med pristašem narodnjaške stranke v Trstu in socijalnim demokratom italijanske narodnosti. Italijanski socijalni demokrat se baje čudi, zakaj da slovenski socijalni demokratje napadajo narodnjaško stranko. Vsa notica „Edinosti“ je očitno priznavanje lastne krivde, da je narodnjaška stranka v Trstu zabredla v nepotrební boj s socijalnodemokratsko stranko v Trstu. Sicer je dr. Rybář svoj čas jako dvomljivo označil pomen N. D. O., «ali je bilo prav, da se je ustanovila, ali ne?» Včasih seveda vidijo uredniki okoli „Edinosti“, da ni bilo prav, da so zanesli razpor med Slovence, razpor, ki najbolj škoduje stranki sami. Seveda nikakor ni res, da bi se slovenska socijalnodemokratska stranka zadirala po nepotrebnem v narodnjaško organizacijo. Mari se dr. Rybář in drugovi ne spominjajo, kako ostudno so napadali na javnih shodih mesca novembra 1908 socijalnodemokratsko stranko slovensko in sodruga dr. Henrika Tuma, ki se je drznil vstopiti v to stranko? Res da od takrat molče in s tem priznavajo zopet taktični svoj pogrešek. No, čemu sedaj stvar zavijati in očitati sovražnost — socijalnodemokratski stranki pod geslom: «Ti rečem, da mi ne porečeš».

Tramvaj v Gorici teče že teden dni. „Soča“ mu je svoj čas bombastično naznanila bojkot, ker je to italijansko magistratovsko podjetje. No, „Soča“ se zdi, da je dobila plačan inserat, in postaja je tik trgovine njenega lastnika, zato se ravno tako bombastično opozarja na korist laškega električnega tramvaja: saj je najlepša prilika kupovati najrazličnejše potrebščine seveda v najcenejši in najlepši trgovini goriški, ki je last Andr. Gabrščka.

Andrej Gabršček se je zatekel v klerikalno „Gorico“, kjer trdi na najnesramnejši način, da on nikdar ne napada, ampak odgovarja le, kadar je «izzvan». To si upa trdit recimo «mož», ki je leta 1905 zavratno in na najnesramnejši način pričel ostudno polemiko ter jo je ponovil pričetkom leta 1908. Da je bil «izzvan», trdi sedaj lastnik „Soče“, ko vidi, da se je zaletel po stari navadi in mu lastni pripadniki očitajo nepremišljenost, vsled katere trpi škodo napredna goriška stranka sama. Sedaj je jel načelnik izvrševalnega odbora napredne stranke uvidevati, da je stari „zaletel“ in zato trdi po svoji stari nesramni navadi, da je bil on izzvan.

DOPISI.

GORIŠKO.

Gorica. Krajna politična organizacija naznanja, da odpadejo odslej predavanja ob sobotah ob šestih zvečer, zato pa poziva na nedeljske sestanke ob desetih dopoldne v društvenih prostorih, ki se bodo vršili po razgovoru o političnem in strankinem položaju tudi v obliki predavanj. V nedeljo 14. t. m. ob 10 in pol dopoldne bo prvo predavanje o pomenu Karla Darwina in evolucijonizma v spomin stoletnice njegovega rojstva.

Deželna politična organizacija poziva vse krajne organizacije ponovno, da odračunajo strankarski davek za meseca januar in februar, kakor tudi uredé račune za izročene brošure in „Del. Liste“. Ureditev strankarskega davka postaja vedno bolj nujna vsled razširjanja krajnih organizacij, ki jih je sedaj 15 in ki morajo delati na to, da postane deželna organizacija trajna in samostojna poton prispevkov organiziranih sodrugov in se tako omogoči v do-

glednem času ustanovitev lastnega tajništva, od katerega bo pravilen razvoj stranke na Goriškem odvisen.

Vodstvu južne žel. znice bi n. pr. prav toplo priporočali, da bi nekoliko štedila z denarjem. Tako se n. pr. prav po nepotrebnem trosi denar pri dragem plačevanju postajenačelnika. Čemu? Službo, ki jo opravlja tuk. postajenačelnik bi jo opravljal lahko vsak naš prožni čuvaj. Tem ne bi bilo treba toliko plače, vseh pavšalov in raznih drugih pristojbin. Pa če bi vodstvo naše železnice enkrat to poskusilo?

Gorenja Vrtojba. Krajna politična organizacija (XV.) se je ustanovila dne 28. febr. t. l. po javnem shodu ter se je izvolil dotični krajni odbor. Na javnem shodu je predaval sodrug dr. Herik Tuma «o socijalizmu».

Socijalizem je nastopil tedaj, ko se je pojavil v zgodovini človeštva nov, delavski razred. Nastopil je istočasno z razvojem parnih strojev. Prvi pojav samostojnega delavskega razreda je na Angleškem, kjer je razvoj industrije privabil iz dežele delavske moči. Vsled skupljanja delavstva je fabrikant zlorabljal ponudbe delavskih moči s tem, da je nižal mezdo in je vsled nastopajoče bede prisilil delavce v strokovne in zadržne organizacije. Potom te se je delavec jel zavedati svoje razredne moči. Posledica temu je bila, da se je delavstvo jelo tudi potezati za politično moč, ker je videlo, da se beda delavstva ne more le po samopomoči odpraviti, marveč potom države in zakonov. Bojni klic delavskih političnih organizacij je bil povsodi krik po splošni volilni pravici. Proti temu je nastopila reakcija birokracije in fevdalizma, ki je jela delavske organizacije preganjati. Proti temu se je jelo kazati revolucionarno semintja anarhistično stremljenje delavstva, ki je imelo končno za posledico, da so državne oblasti in meščanski parlamenti skušali ublažiti položaj delavstva potom zakonov z ustanovitvijo bolniških blagajnic, zavarovanja zoper nezgode in proti nezgodam in za starost. Rastoča moč politično organiziranega delavstva je končno prisilila državne oblasti, da so dale splošno volilno pravico in so tako parlamenti evropskih držav več ali manj demokratizirani. Vsled pridobljene moči in priznavanja delavstva kot takega so bile opozorjene tudi druge stranke na pomen delavskih glasov ter so jele ustanavljati krščanskosocijalne organizacije v svrhu cepiti delavske moči in jih porabiti zase. Šele precej daleč za klerikalci so se opozorile druge meščanske stranke na pomen delavstva ter so jele ustanavljati od svoje strani posebne delavske organizacije. Okolnost, da so delavci oni, ki so vstvarili prvo politično organizacijo, prvo strokovno organizacijo, izobraževalno in zadržno organizacijo takrat, ko so bili obsovaženi od vseh strank v državi, od fevdalnih, birokratičnih, hierarhičnih in meščanskih strank, in sedaj te tekmujejo z ustanavljanjem delavskih organizacij, pa jasno kaže, da le edino socijalno demokratska organizacija vzdržuje delavsko moč, da se res bori za njih interese, vse druge organizacije pa pod geslom vere in narodnosti le skušajo cepiti delavstvo in ga izrabljati za svoje politične svrhe. — Socijalnodemokratska organizacija je edina svetovna organizacija ter ima edina jasen in odločen program. Treba je ločiti filozofski znanstveni nauk socijalizma od socijalnodemokratske stranke, ki v praktičnem življenju zasleduje temeljne nauke socijalizma, t. j. priporitev priznavanja in spoštovanja dela in prave cene delu. Predavatelj je pokazal na statičnih podatkih krivično razdelitev plačila delu in skupljanje bogastva vsled zlorabe dela. Kakor si je internacionalno organizirano delavstvo znalo pridobiti svojo veljavo, tako mora tudi slovenski delavec priti do spoznanja, da je pomoč in zboljšanje edinole v lastni, pristni socijalnodemokratski organizaciji. Ako se delavsko stranko imenuje tudi revolucionarno stranko, zasluži to ime, ker zahteva premembo današnjega krivičnega državnega reda in odpravo današnjih zakonov ki ščitijo le izkoriščanje dela in delavcev, ki so dani le za meščanske stranke. Ime revolucionarno pa delavstvo zasluži tudi, ker je delavstvo ona armada, ki je pripravljena stopiti tudi v aktivni boj takrat ko bi se hotelo jemati delavstvu svobodo, sredstva in pota za organizacijo in pota za izobrazbo.

Po javnem shodu je sledil zaupni shod, na katerem se je poleg krajne politične organizacije ustanovilo tudi izobraževalno društvo, da se omogočijo delavstvu sestanki, predavanja, čitalnica in da se potom izobraževalnega društva organizira kolportiranje listov in brošur.

ISTRA.

Pulj. Iz arzenala. V našem arzenalu se je zgodilo te dni zopet nekaj, kar kaže avstrijsko birokracijo v pravi nagoti. S tem so gospodje pokazali, da jim je res ležeče, da se gmotno stanje delavstva zboljša. — Dosedaj se je namreč v tuk. arzenalu obdržalo vsakemu delavcu, ko je stopil na delo, 4 dni plače kot kavejio. Ampak gospodi v arzenalu se je zdelo to premalo. Sklenili so sedaj, da bodo znanprej obdržali 6 dni plače. Tako je moral vsak delavec, ki je imel dosedaj obdržanih 4 dni plače, moral pustiti da se mu odrta še dva dni plače. Naravno je, da je to pravcato izkoriščevanje. Uradnikom in častnikom se plača za mesec naprej, delavcem pa se obdrži cel teden plače. Ta najnovejša odredba je delavce v arzenalu, kakor je bilo pričakovati, zelo ogorčila.

Ne smemo pa pozabiti pri tem hinavskega nastopa tuk. N. D. O. Ta zizibambulska organizacija ima navado, da dela vse tajno, če pa slučajno kaj doseže, tedaj pa bije na veliko plat svojega zvona da je groza. Tudi pri tej stvari je skušala tajno posredovati. Nič pa ni dosegla. Zato je pa prepustila akcijo kovinarski organizaciji. Gospodje okoli N. D. O. so pa tako tihi, kakor da se ni nič zgodilo. Naši delavci imajo zopet dokaz, da nimajo od N. D. O. pričakovati ničesar.

Javno ljudsko knjižnico se namerava ustanoviti v Pulju. Ta misel se je porodila v „Omnibusu“ ampak avtor te misli ni na jasnem, kako naj bi se to izvedlo. Mi pozdravljamo pa to misel z veseljem in če bi se imelo resno voljo, bi se jo lahko tudi uresničilo. Mi pravimo, da ako se ima resno voljo, da se knjižnico ustanovi, ne sme imeti knjižnica nobene strankarske tendence. Bila naj bi to res javna ljudska knjižnica iz katere naj bi zajemal poduk ves narod. Nadalje bi bilo vredno, da bi se ljudstvo že sedaj zanimalo za tako idejo. To pa bi se doseglo potom predavanj. Ako se to naredi, se bo naredilo res nekaj za ljudsko izobrazbo.

Javne ljudske shode priredi okrajna organizacija v Pulju in sicer:

V soboto 6. t. m. shod v ulici Vandella, okraj Monte rizzi v gostilni pri vdovi ob 8. uri zvečer.

V nedeljo 7. t. m. ob 3. uri popoldne shod v Narodni gostilni na Monte castagner.

Dnevni red shodom je: 1.) Meščanske stranke in narodno vprašanje. 2.) Meščanske stranke in zavarovanje za starost in onemoglost. Sodruga prosimo, da se teh shodov udeleže v velikem številu.

Grižnjana. Občinske volitve so se vršile pri nas pred tednom. Pri teh se je pokazalo narodnjaštvo v vsej nagoti. Boj se je bil med ital. nacionalistično in socijalistično stranko. Poslednji so se pridružili vsi, ki se niso strinjali z ital. nacionalistično stranko. Zmagala je nacionalistična stranka s par glasovi večine. Za nas je značilno sledeče: kdor čita slovenske in ital. nacionalistične liste, si navadno misli, da vlada med slov. in ital. nacionalci prehud boj. Pa vendar ni tako hudo. To smo opazili prav sedaj pri teh volitvah. Pokazalo se je, da je ves boj narodnjaška švindlarija, s katero slepijo ljudstvu oči. Ako tako ne bi bilo, bi bila njihova dolžnost, da bi bili pri teh volitvah podpirali socialiste. Zgodilo se je pa obratno. Slov. narodnjaki so z vso vnmom podpirali obsovažene ital. nacionalce, čeravno so imeli socialisti med kandidati tudi slovanskega zastopnika. Agitacijo proti socialistom je vodil domač pop ki je strasten hrvat in zaupnik političnega društva „Ed.“ v Istri. To je jasno, da se naši narodnjaki raje združijo z meščanstvom druge narodnosti, nego s proletarcem svoje narodnosti. Raje s hudičem nego s socialisti, z delavstvom. Vse druge neumnosti, ki jih prinašajo v svet. „Ed.“ in drugi slov. listi so samo pesek v oči.

GLEDA LIŠČE

Predstava minole nedelje je moralno povoljno izpala, igralo se je Fran Meško-vo dramo „Mati“. Ker smo o tej igri že objavili kritiko omejim se le na izvajanje igralcev. Z vsako svojo kretnjo in besedo je navezala občinstvo nase le Silva (gospa Danilova). Dobro ji je sekundiral Milan, (Viktor) le v strasti in bruhanju krvi ni bil na višku, slednje so mu pokvarili predolgi dialogi. Župnik (Veroušek) je posebno vspěl v debati z Milanom o domovini. Gdč. Pucljnova je bila v besedi dobra le boljše kretnje je manjkalo. Gosp. Bratina je za cigana imel preveč umetniško frizuro. Ivan (Savinski) je bil povoljen, le koncem

igre se ga pogreša. Križnik (Veble) je tudi častno rešil svojo vlogo. Nesrečna je bila to pot Tinka (gdč. Janova) manjkalo ji je v momentih primernega navdušenja. Deus in machina v igri je bila gdč. Mekindova, ki je svojo kratko vlogo — klepetave tržanke — gladko in brez vsake zadrege imenitno zadela ter je zato žela buren aplavz na odprtem odru. Pri vsem tem je velikanska večina mestnih slovencev počastila predstavo s svojo nenavzočnostjo.

V nedeljo ob 7. uri zvečer se bo predstavljal drama v petih dejanjih „Moč teme“ spisal Lev Nikolaj Tolstoj.

Društvene stvari.

— **Veselični odsek „Ljudskega odra“** priredi na nedeljo dne 21. t. m. zvečer v Delavskem domu veliko veselico s petjem, godbo, dramatično predstavo in tombolo. Natančen vsopred objavimo prihodnjč. Sodruga, prijatelje in somišljenike pa prosi, da bi, ako imajo kaj na razpolago, darovali kaj za tombolo. — Darove sprejema veselični odsek „Ljudskega odra“ v društvenih prostorih vsak večer od 8 do 9 ure zvečer.

Kmečka delavska gospodarska zadruga v Dobravljah na Vipavskem vabi vse svoje zadružnike na izvanredni občni zbor, ki bode dne 21. t. m. ob 9. uri zjutraj v zadržnih prostorih pri Ant. Vrčon. Dnevni red je sledeči: 1. Prememba zadržnih pravil; 2. Raznoterosti.

Ker je prememba zadržnih previl zelo važna točka vsled raznih ugodnih posledic ki jih bo imela pri tem zadruga, so zadržniki naprošeni, da se tega izvanrednega občnega zbora udeleže v polnem številu.

Zadruga je pristopila kot član tržaške gostilniške zadruge „International“, ki je že nakupila svojo prvo gostilno v ulici Boccaccio šte. 25. Tudi druge domače sodruga in prijatelje zadržništva pozivljamo, da pristopijo v velikem številu tej naši gostilniški zadrugi.

Na občnem zboru „Narodne prosvete“ v Gorici ki se je vršil dne 27. febr. t. j. izvoljeni odbor se je sestavljal tako-le: preds., dr. Karol Podgornik; tajnik dr. Peter Medvešek; blagajnik Ant. Cigoj. Odborniki prof. Ferdinand Seidl, Adolf Komac, dr. Alojzij Gradnik. Pregledniki dr. Ernest Dereani, dr. Josip Faganelj, dr. Josip Levpušček.

Stavbinsko zadrugo za ajdovski okraj ustanove v kratkem ondtni delavci. Sestavljen je že pripravljalni odbor, ki že deluje v to svrhu ter se je vpisalo že veliko število članov. Ondotnim delavcem priporočamo, da se prav resno poprimejo zadržnega dela. Saj bo to ravno njihovo korist.

Delavsko gibanje.

Skupina čevljarjev vabi svoje člane na občno zborovanje, ki bode v nedeljo dne 7. t. m. ob 2 in pol pop. v Delavskem domu I. nad.

Skupina pomorskih natarjarjev, kuharjev in shrambarjev naznanja, da se vrši v nedeljo 7. t. m. ob 11. uri zjutraj seja odbora in zaupnikov.

Skupina pomorskih delavcev. V nedeljo 7. t. m. ob 11 uri zjutraj se vrši seja odbora in zaupnikov.

Skupina pristaničnih delavcev vabi svoje člane na redni občni zbor, ki bo v nedeljo dne 7. t. m. ob 9 uri zjutraj v Delavskem domu ul. Boschetto 5. II. nad.

Dolžnost vsakega sodruga je, biti naročen tudi na glavno glasilo jugoslov. soc. demokratske stranke

„Rdeči Prapor“

„Delavski List“

se prodaja:

V Pulju: v tobakarnah ZADNIK, ulica Promontore; BLAKA, ulica Giovia; Zanon, Campo Marzo; CAMUFO, ulica l'ircolazione del Arsenale; BENUSSI, ulica Sisiano; PETAROS, Corso Francesco Giuseppe I.

V Gorici: v tobakarnah: SCHWARZ, ul. delle Scuole, KREBEL, ul. Rabata in BAIT, ul. Camposanto. IVAN HOVANSKI ul. Corno 22.

V Podgori: v tobakarnah SKOČIR ANE in PREGARC JEREE.

Vrtojba: FABIAN FRAN. tob.

Nabrežina: v delavskih konsumnih zadugah.

Jesenice: MARIJA NOVAK, Gostilna pri Masarju.

Gabrovica: FURLAN BENEDIKT tob.

Nadalje, se prodaja v TRSTU, in v okolici v vseh važnejših tobakarnah.

Delavci! Sodrugi! Somišljeniki!

Naročajte in širite „Delavski List“

Slovenci in Čehi v Trstu in na Primorskem.

Pozor!

Potrebujete srajce, spodnje hlače otroške obleke, obleke za gospice in gospe in razne druge domače obleke?

Pišite na podpisano trdko rokodelnega tkanega platnena in volnena blaga

78 ct. široko 25 m. stane 10 kron

» » 50 » » 20 » franko!

Trpežno Pozor! Raznobarvno!

Zahtevajte vzorce!

Marie Černá,

Ručni tkalcovna, Nový Hrádek u Nov. Města n. M., Čechy.

JOSIP ZLOBEC

priloga svojo pekarno in prodajalno jestvin

v kateri ima na razpolago raznovrstne jestvine po najnižjih cenah; posebno priloga svojo moko iz prvih avstro-ogerskih mlinov.

PULJ

VIA LISSA ŠT. 34.

Na razpolago vedno pripravljena peč (izvemši nedelje in praznike) za privatno pečivo.

Delavci! podpirajte delavca tovariša.

Pozor!!!

Podpisani priporoča vsem sodrugom

— svojo —

Mlekarno

— iz —

Sv. Jurija pri Kranju.

Mleko sveže 2 krat na dan.

CENE:

1 liter 26 vin.

1 liter na dom 28 vin.

Fran Kuralt

Rojan-Škorklja št. 260

TRST.

Gostilna „Alla Lealtà“

ANTON SAITZ

ulica delle Acque

Vina najfinejša, domača kuhinja

— Družinske zabave. —

Nova klobučarnica

GIORGIO DE LUISA

predkratkim otvorjena

v ul. **Barriera Vecchia št. 2**

Velika zbirka najnovjših klobukov in kap vsakih oblik iz najboljših tovarn.

Cene zelo nizke.

= LIKARICA =

JULIJA POLLAK

— TRST —

ulica Sette Fontane šte. 5. I. nad.

Priporoča se sodrugom.

= Delo fino in točno. =

Postrežba na dom.

Skladišče

ameriških mrežic in aparatov za električno in plinovo luč

E. WÖFLER - TRST

— ulica delle Acque št. 20. —

Zahtevajte po vseh kavarnah in gostilnah **Delavski List**

KAROL GERBEC

BRIVEC v ulici delle Acque št. 17.

Enotni mesečni tarif. Šterilna svetilka Long. Zbirka parfumarij in mila.

Kmečka delavska gospodarska zadruga

— v Dobravljah na Goriškem —

Registrovana zadruga z omejeno zavezo. USTANOVLJENA LETA 1908.

Podpisano se tem potom zahvaljuje dosedanjim vinskim odjemalcem, posebno občenemu konsumnemu društvu v Ljubljani delavskemu konsumu v Idriji, zasebnikom v Mirnu in drugod.

To priliko pa uporabi, da priporoča veliko množino svojega še neprodanega vipavskega naravnega vina iz lastnih kleti združenih kmetov iz Dobravelj, Skrilj, Brji, Šmarji, Bihenberga, Kamnja in bližnjih vasi, vsem svojim dosedanjim in novim odjemalcem po Kranjskem, Primorskem, Štajerskem, Koroškem in drugod.

Pošilja se od 56 litrov naprej po jako zmernih cenah.

ZADRUŽNO VODSTVO.

KAVARNA UNIONE

= TRST =

Ulica Caserma

= in ulica =

Torre Bianca.

— Napitnina je odpravljena. —

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih. —

FRATELLI PAGANI

— TRST. Ulica Acquedotto št. 6. —

Velika zbirka igrač, okraskov, parfumarij, mila, ovratnikov, zapestnikov,

— kravati, i. t. d. —

Slovani! — Podpirajte edino — Slovani!

Slovansko knjigarno in papirnico

Josipa Gorenjca, Trst, ul. Valdirivo 40

Gostilna „Casa del Popolo“

(Zadružna delavska gostilna)

Trst, ul. S. Lazzaro in ul. S. Caterina

Domača kuhinja vedno dobro preskrbljena.

— Cene zmerne. —

— Shajališče zunanjih sodrugov. —